

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНЬСЬКОГО»
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ
ТА МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІВДЕННО-УКРАЇНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ СОЦІОЛОГІЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ПІВДЕННО- УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

14-15 грудня, 2022 р.

м. Одеса

***Всеукраїнська науково-практична
конференція
студентів та молодих вчених
із міжнародною участю***

Програма та матеріали виступів учасників

***ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ***

визначається спільною ознакою українців. Емоції та почуття переважають над мисленням та волею, це робить їх подібними і, водночас, особливими, своєрідними, індивідуальними не схожими між собою.

Г. Сковорода, осмислювач української ментальності, вважав найбільшим злом порушення спільності, зв'язку людини з власним буттям. Основою для нього були гармонічне поєднання та співдія людини в часі, місці, мірі та особливостях (природних талантах). Порушуючи зв'язок цих чотирьох принципів в своєму житті не тільки окрема людина, але й цілі народи, стають маріонетками в чужих руках. Загальнолюдська ідея архетипів як універсальї художньої культури стає однією з найактуальніших і найсуттєвіших у сучасній гуманітарній думці. Її існування й відродження пов'язані з постійним намаганням людства знайти відповіді на одвічні питання про базисну сутність усієї культури.

Дослідження архетипів як універсальї художньої культури, що структурують свідомість людини на глибинному емоційному рівні, дозволяють висвітлити в мистецтві найяскравіші ідеї та образи, виявити найближчі семантичні поля у творчості митців, композиторів тощо. Це пов'язано з модифікацією буття архетипів, їх «перетіканням» від психічної структури до культурного феномену.

Література:

1. Бачинин В. А. Философия : энциклопедический словарь / В. А. Бачинин. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2005. – 288 с.
2. Львовичкіна А. М. Основні статичні характеристики етносу / А. М. Львовичкіна // Етнопсихологія : [навчальний посібник]. – К. : МАУП, 2002. – С. 43–56 ; бібл. : С. 139–140.
3. Мелетинский Е. Аналитическая психология и проблема происхождения архетипических сюжетов / Е. Мелетинский // Вопросы философии. – 1991. – № 10. – С. 34–39.
4. Літературознавчий словник-довідник / [за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Ковалева, В. І. Теремка]. – [2-е вид, випр. і доп.]
5. Богданова Л. Амбівалентність перцепції материнства у творчості Тараса Шевченка / Л. Богданова // Література, фольклор, проблеми поетики : збірник наукових праць. – К. : Твім-інтер, 2009. – Вип. 33. – Ч. 2. – С. 434–448.

Бикова Тетяна,

*здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 «Філологія» (перша – китайська, друга – англійська),
Науковий керівник: **Петінова Оксана**, д. філос.н.,
професор кафедри філософії,
соціології та менеджменту соціокультурної діяльності,
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна*

ЯК ВІЙНА ЗМІНЮЄ УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ЙОГО ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ?

У цей нелегкий час для України війна, яка почалася ще у 2014 році та поширилася у 2022 завдала удару не тільки економіці державному устрою нашої держави а й понівечила та змінила життя українського суспільства. Вона торкнулася усіх сфер життя українців не тільки матеріальних, але й духовних. Війна це суспільно лихо та страшний час, однак багато молодих українців заради захисту Батьківщину змінили свої професії та життя. Прикладом можуть слугувати розповіді українців про їх життя до війни та після: Маргарита (25 років, родом з Харкова, нині перебуває у лавах Тероборони Києва): «Тікати я не хотіла, втім, хотіла щось робити, тому вирішила долучитися до лав Територіальної оборони». Софія (17 років, родом з Києва, нині студентка 1 курсу програми "Психологія" Українського католицького університету у Львові): «Я вірю, що все це закінчиться якоюсь перемогою». Переїхала до Європи та допомагає біженцям з України облаштуватися на новому місці. [2].

З погляду на економічний стан українців, то звичайно з початком повномасштабної війни він зазнав чималих змін. За даними опитування, 53% українців, котрі працювали до війни, сьогодні не працюють. У звичайному режимі працюють 22% опитаних, 21% – віддалено чи частково, лише 2% – знайшли собі нову роботу. Тільки у 18% громадян після війни не змінилося економічне становище, у 52% воно значно погіршилося, у 28% – скоріше погіршилося [1].

Що ж відбулося з українським суспільством за пів року війни Ольга Куценко, докторка соціологічних наук стверджує: «Ми живемо у складний час. Виклики, перед якими стоїть суспільство, перевертають багато наших уявлень, породжують багато нових практик, які ми застосовуємо для адаптації та виходу з цієї ситуації.»[3].

Напередодні війни соціологи фіксували суттєві зміни у соціальній структурі суспільства. І вони були зумовлені тим, що протягом попередніх десяти років змінився реальний розподіл можливостей людей. У людей суттєво збільшилася ідентифікація себе із середнім класом. Народилося і поширилося багато дієвих стратегій адаптації до суспільної нестабільності та реагування на соціальну несправедливість. І саме ці стратегії та практики продовжують відігравати принципову роль у нашому русі до перемоги і у конструюванні нового суспільного порядку після війни [3].

Також, Сергій Дембіцький виокремлює соціетальні цінності – це властивості соціальної взаємодії, бажані або необхідні. Це безпека (захист членів суспільства від внутрішніх руйнівних процесів, злочинності,

екології, дискримінації), свобода (мінімізація втручання держави), різноманіття (забезпечення мирного співіснування у суспільстві з різними політичними, релігійними, культурними ідеалами), порядок, стабільність, розвиток. Стабільність – підтримання досягнутих у суспільстві стандартів життя. Розвиток – забезпечення відповідності або руху наукових і технологічних досягнень країни до рівня провідних країн світу. Самостійність – вирішення питань державного будівництва без втручання зовнішніх політичних сил. Сила – обстоювання позицій держави у міжнародній політиці на регіональному або глобальному рівні. У рейтингу індивідуальних цінностей перші місця для більшості людей посідають фізичне здоров'я, психологічний комфорт, міжособистісні стосунки, особистісна свобода, моральність, домашній комфорт. Тобто, зверху опиняються базові потреби. Цікаво, що влада та статус є найменш затребуваними цінностями під час війни [3]. Так як у дослідженні головною темою є повсякденне життя та його зміни після початку війни, хотілося б детальніше описати, визначення повсякденного життя. У сучасній соціології соціальне явище повсякденність, тобто повсякденне життя людей, стало справді викликом. Спираючись на те, як в естетиці розглядалося філософом Георгом Лукачем повсякденне мислення, соціолог Агнес Хелер поставила поняття повсякденне життя в безпосередній зв'язок із можливістю невідчуженого повсякденного життя в сучасному суспільстві. Культура повсякденного життя виступає правом і реальною можливістю для людини щодня переборювати труднощі, що зустрічаються, різноманітні форми свого відчуженого життя, включаючи сюди і саму творчу працю, і саму культуру, і повсякденну життєву суєту. [4] На підставах проведеного опитування та аналізу емпіричних даних ми дійшли таких висновків щодо гіпотез дослідження.

Суспільство Одеси та Одеської області усвідомлює, що в Україні після початку війни повсякденне життя зазнало великих змін особливо це торкнулося роботи, життя та планів на майбутнє. З погляду на економічний стан українців, то звичайно з початком повномасштабної війни він зазнав чималих змін. За даними опитування, 53% українців, котрі працювали до війни, сьогодні не працюють. У звичайному режимі працюють 22% опитаних, 21% – віддалено чи частково, лише 2% – знайшли собі нову роботу. Тільки у 18% громадян після війни не змінилося економічне становище, у 52% воно значно погіршилося, у 28% – скоріше погіршилося [1].

З початком війни найвищим пріоритетом, а майже 82 відсотки стало -життя українців. Сергій Дембіцький, заступник директора Інституту соціології ствержує: «Фізичне здоров'я та безпека - топ-цінності для людини та суспільства часів воєнного часу» [2]. Якщо до війни смерть могла настати від хвороби чи ДТП або нещасливого випадку, то зараз життя та здоров'я дійсно стали набагато важливішими питаннями, адже кожної хвилини повітряної тривоги ти думаєш: «Пронесе чи ні?». Навіть, якщо ти

перебуваєш у укритті немає 100% захищеності. Тому дійсно під час війни здоров'я та життя мають найвищу цінність для людей будь-якого віку. Серед опитуваних переважають позитивні думки, щодо згуртування українського народу на фоні війни, через зріст підтримки президента та на фоні, ще більшого національного єднання. Зазначимо, що позитивні зміни в суспільстві створюють умови для соціально-економічних змін. Про це нашому виданню розповів генеральний директор Київського міжнародного інституту соціології Володимир Паніотто. На його думку, потенціал до об'єднання задля поліпшень у державі, безумовно, є в багатьох українців. «Посилиться волонтерський рух, у результаті чого перехід до громадянського суспільства отримає дуже сильний поштовх. І я тут погоджуся з тим, що після війни ми маємо шанс дуже серйозно просунути у бік такої собі нормальної європейської держави», — розповів він ZN.UA. [3].

Після початку війни, серед респондентів ширився емоційний настрій нижче середнього, однак зараз він більш-менш стабілізувався. Про це свідчать відповіді респондентів до війни переважав настрій нижче середнього 1-4, однак зараз він 5-8.

Отже, війна не тільки змінила життя українського суспільства, вона згуртувала його проти спільного ворога. Багато українців вже не зможуть жити, як раніше, але ми може адаптуватися та пристосуватися до нового життя. Війна також вплинула на зміну цінностей українців тепер найвище місце займає життя та здоров'я, а не статус та гроші. Ми маємо не дивлячись на лихо, яке прийшло на нашу землю йти вперед до перемоги та світлого майбутнього.

Література:

1. Війна в Україні: більше половини громадян не працюють та зіткнулися з фінансовими труднощами – опитування [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2022/03/23/novyna/suspilstvo/vijna-ukrayini-bilshe-polovyny-hromadyan-ne-pracyuyut-ta-zitknulysya-finansovymy-trudnoshhamy-opytuvannya>
2. Війна очима молоді: Потрібно щось робити і захищати країну [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.dw.com/uk/viina-ochyma-molodi-potribno-shchos-robyty-i-zakhyshchaty-krainu/a-61265280>
3. Як війна змінює українське суспільство [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3527305-ak-vijna-zminue-ukrainske-suspilstvo.html>
4. Соціологія повсякденності [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://studfile.net/preview/1850172/page:35/>